

ABD'DE GEZDİRİLEN SENDİKACILAR

Aydınlık Gazetesi, 10 Haziran 2019

Yıldırım Koç

1960'lı yıllarda TÜRK-İŞ'in ve bağlı sendikaların genel merkez yöneticilerinin büyük bir bölümü ABD'ye götürülüp gezdirildi; böylece, bir biçimde ABD istihbarat örgütlerinin denetiminden geçti. Emperyalist ABD'nin Vietnam'a saldırdığı ve büyük katliamlar düzenlediği bir dönemde, Türkiye'deki sendika yöneticilerinin büyük bölümü, ABD'ye gitmeyi, gezdirilmeyi, ceplerine ABD'nin parasının harcırah olarak konmasını kabullendi. Türkiye'nin milli çıkarları ABD emperyalizminin çıkarlarıyla çatışırken ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti 1962 Küba ve 1964 Kıbrıs krizlerinden sonra Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Sovyetler Birliği ile ilişkiler geliştirirken, Türk-İş ve bağlı sendikaların yöneticileri bu ülkede gezmeyi içlerine sindirebildi. Genellikle üç ay süren bu gezilere 1961-1971 döneminde katılan sendikacı sayısı 600'ün üzerindedir.

TÜRK-İŞ SENDİKACILARININ ABD GEZİLERİ

1965–1966 yıllarında TÜRK-İŞ İcra Kurulu'nun, Denetim Kurulu'nun ve Haysiyet Kurulu'nun tüm üyeleri ABD'ye gitmişti. 21 kişilik Yönetim Kurulu'nun yalnızca 3 üyesi ABD'ye gitmemişti.

1966–1968 döneminde TÜRK-İŞ'in beş kişilik İcra Kurulu'nda yalnızca Selahattin Erkap, 23 kişilik Yönetim Kurulu'nda da yalnızca Naci Tuncel ABD gezilerine katılmamıştı. Üç kişilik Denetim Kurulu'nun ve beş kişilik Onur Kurulu'nun tüm üyeleri de ABD'ye götürülüp gezdirilmişti.

1967 yılında TÜRK-İŞ'e bağlı 24 sendikanın 16'sının ve 9 federasyonun 8'inin genel başkanları ABD'yi görmüştü. 24 sendikanın toplam 78 kişilik icra kurulu üyesinin 40'ı, federasyonların toplam 25 kişilik icra kurulu üyesinin 16'sı ABD'ye götürülmüştü. (Ayrıntılı bilgi için bkz. Yıldırım Koç, **Türk-İş Neden Böyle Nasıl Değişecek?** Alan Yayıncılık, 1986, s.129-133)

EMPERYALİST ABD'YE ÖVGÜ DÜZEN SENDİKACILAR

ABD'ye götürülüp gezdirilen sendikacılardan anılarını yazanlar da oldu.

1960'lı yılların ünlü sendikacılarından Burhanettin Asutay, Uluslararası İşbirliği İdaresi (ICA, International Cooperation Administration) programı kapsamında 1960 yılı Kasım ayında ABD'ye götürüldü ve 3 ay gezdirildi. Asutay, yurda döndükten sonra anılarını önce *İzmir Ege Ekspres Gazetesi*'nde yayımladı. Daha sonra da bir kitap olarak bastırdı: Burhanettin Asutay, **Türkiye de Bir Amerika Olabilir**, İzmir, 1961, 156 s.

Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu Genel Mali Sekreteri Hamdi Nuhoğlu 1965 yılında ABD'ye götürülüp 3 ay süreyle gezdirildi. O da gezi anılarını yayınladı: Hamdi Nuhoğlu, **Amerika Notları**, baskı tarihi ve yeri belirtilmemiş, 12 s.

Bazı sendikacılar ise gezi anılarını teksir makinesiyle çoğaltıp dağıttı. Örneğin, Şeker-İş Sendikası Susurluk Şube Başkanı Hulusi Suner ve Konya Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Sadık Baş böyle bir çalışma yaptılar: Hulusi Suner, **Amerika Notları**, Şeker-İş Susurluk Şubesi Yay.No.1, tarihsiz, 12 s., çoğaltma; Sadık Baş, **Amerika Gezisi Hakkında**, 1967, 5 s., çoğaltma.

DYF-İŞ Genel Başkanı Şerafettin Akova ise anılarını Sendikanın **Hız Gazetesi**'nde yayımladı: Şerafettin Akova, "Amerika'da 75 Gün," **Hız Gazetesi**, 18.7.1966.

ABD, Türkiye'deki işveren örgütlerinin yöneticilerini de ABD'ye götürüp gezdirdi. 12 kişilik Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu grubu içinde yer alan Tarık Binat da döndükten sonra anılarını ve gözlemlerini kitaplaştırdı: Tarık Binat, **Burası Amerika, Bir Geziden Notlar**, İst., 1966, 143 s.

Türkiye sendikacılık tarihinde, Türkiye'nin milli çıkarlarına ters düşecek biçimde ABD emperyalistlerinden yarar sağlamaya çalışan ve Vietnam'da büyük katliamlar yapan ABD'yi demokrasi örneği olarak gören ve sunan sendikacıların varlığı üzüntü vericidir.